

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ & ΑΣΥΛΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Αθήνα, 11 Αυγούστου 2022
Α.Π.: 469757

Δ/νση: Λ. Θηβών 196-198, Άγιος Ιωάννης Ρέντης,
ΤΚ 18233
Πληροφορίες: Π. Τσίπα
Τηλ.: 213.212.8670
Email: koinovouleftikos@migration.gov.gr

Π Ρ Ο Σ : Τη ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και Αιτήσεων Καταθέσεως Εγγράφων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

1. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ κ.κ. ΓΙΑΝΝΗ ΒΑΡΟΥΦΑΚΗ, ΜΑΡΙΑ ΑΠΑΤΖΙΔΗ, ΚΡΙΤΩΝΑ ΑΡΣΕΝΗ, ΚΛΕΩΝΑ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ, ΓΙΩΡΓΟ ΛΟΓΙΑΔΗ, ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΚΑΔΗΜΑ, ΣΟΦΙΑ ΣΑΚΟΡΑΦΑ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Κοινοβουλευτικός Έλεγχος

ΣΧΕΤΙΚΑ: Η υπ' αριθμ. Πρωτ. 6500/19.7.2022 Ερώτηση

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής Ερώτησης, που κατέθεσαν ο Βουλευτές κ.κ. Γ. Βαρουφάκης, Μ. Απατζίδη, Κ. Αρσένης, Κ. Γρηγοριάδης, Γ. Λογιάδης, Φ. Μπακαδήμα και Σ. Σακοράφα, με θέμα: «*Επιβαλλόμενη και Αναγκαία Παροχή Εκπαίδευσης στα Παιδιά Πρόσφυγες*» σας γνωρίζω τα εξής :

Η ένταξη των παιδιών των μεταναστών και των αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας στο εκπαιδευτικό σύστημα αποτελούν βασική προτεραιότητα της ενταξιακής πολιτικής. Η ένταξη των παιδιών στο σχολικό σύστημα της χώρας υποστηρίζεται μέσα από τη θεσμοθέτηση και την ενίσχυση της λειτουργίας των διαπολιτισμικών σχολείων (ν. 2413/1996 και ν.4415/2016), την ίδρυση και λειτουργία τάξεων υποδοχής και φροντιστηριακών τμημάτων και των Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (Υ.Α. Φ10/20/Γ1/07.09.1999, ν.3879/2010, Υ.Α. Φ1/63691/Δ1/2017). Αρμόδιο για τον καθορισμό της λειτουργίας των ανωτέρω είναι το συνενωμένο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, διά των αρμόδιων υπηρεσιών του στην Υπηρεσία Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΥΠ.Υ.Τ.) και με τη συνεργασία με τους ορισθέντες Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων (Σ.Ε.Π.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, μεριμνά για τη σχολική ένταξη όλων των ανήλικων φιλοξενούμενων εντός των δομών, χωρίς διακρίσεις, καθώς αυτό αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας (κατά τις διατάξεις του Συντάγματος, του ν. 1566/1985, του Π.Δ. 161/2000 κ.α.). Έτσι, για την αποφυγή της σχολικής διαρροής, καταβάλλει συστηματικές προσπάθειες τόσο για τη φοίτηση των παιδιών που στεγάζονται στις Δομές που τελούν υπό τη διοικητική της ευθύνη, εντός τριμήνου από την άφιξή τους, (Οδηγία 2011/33/ΕΕ) όσο και για τη συνεργασία με τους γονείς που τυχόν δεν το επιθυμούν (βλ. αρ. 19 της ΥΑ 23/13532/2020 περί του Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας των Δομών και αρ. 55 παρ. 2 του ν. 4939/2022 (Α'111

Η σημαντική μείωση των διαμενόντων του Εθνικού Συστήματος Υποδοχής που επήλθε το τελευταίο έτος είχε άμεσες συνέπειες στην απόφαση απενεργοποίησης ορισμένων Δομών ανά την επικράτεια στο πλαίσιο της διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος, της χρηστής διοίκησης και της εξοικονόμησης πόρων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, τον Ιούλιο του 2021, στις Δομές υπό τη Διεύθυνση Νοτίου Ελλάδος διέμεναν

12.349 ωφελούμενοι ενώ τον ίδιο μήνα του 2022 ο αριθμός αυτός κατήλθε στους 6.725 με τη μείωση να φτάνει το 45,5%.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης, ότι η μακροχρόνια διαμονή σε δομές φιλοξενίας δεν προκρίνεται για ψυχοκοινωνικούς, ενταξιακούς και ανθρωπιστικούς λόγους, καθώς επιτείνει την ιδρυματοποίηση και τον αποκλεισμό των φιλοξενούμενων και δεν εξυπηρετεί την αυτονόμηση και την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία.

Αξίζει να σημειωθεί δε, ότι σε αρκετές Δομές λειτουργούν τμήματα εκμάθησης των μητρικών γλωσσών των ωφελούμενων μέσω εθελοντών - διαμενόντων με οργανωμένο χαρακτήρα και σε τακτική βάση.

Στο πλαίσιο της εν γένει εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι ανήλικοι διαμενοντες συμμετέχουν σε δράσεις άτυπης εκπαίδευσης (ανακύκλωση, εικαστικές παρεμβάσεις, εργαστήρια για την εργασιακή απασχόληση), καθώς και σε εκπαιδευτικές δράσεις εκμάθησης ελληνικών και ξένων γλωσσών (Αγγλικά, Γερμανικά κτλ.) και συμμετέχουν σε δημιουργικές δραστηριότητες, όπως μουσική, χειροτεχνία, χρήση Η/Υ, αλλά και σε βιωματικές - διαδραστικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικές εκδρομές, με σκοπό την ενδυνάμωση δεξιοτήτων αυτόνομης διαβίωσης, ενταξιακού ορίζοντα, επαγγελματικού προσανατολισμού κ.α. Σε ορισμένες δομές έχουν πραγματοποιηθεί ενημερώσεις που αφορούν στο σύγχρονο εργασιακό τοπίο στην Ελλάδα, καθώς και στις απαιτήσεις εύρεσης απασχόλησης, όπως συμπλήρωση βιογραφικού και προσομοίωση συνέντευξης για αναζήτηση εργασίας.

Εντός των δομών δραστηριοποιούνται φορείς παιδικής προστασίας και η ομάδα παιδικής προστασίας αποτελείται από κοινωνικό λειτουργό, ψυχολόγο και νομικό σύμβουλο (Protection). Το κλιμάκιο Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης έχει σταθερή παρουσία στις δομές. Στις δομές έχουν αναπτυχθεί και λειτουργούν φιλικόι χώροι για παιδιά (Child-Friendly Spaces), όπου πραγματοποιούνται πλήθος δράσεων για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Ενδεικτικά αναφέρονται: Δραστηριότητες σχολικής ετοιμότητας, Ψυχοκινητικής Ανάπτυξης, Δημιουργική Απασχόληση.

Η επανασύσταση και οργάνωση με αυστηρές προϋποθέσεις ασφάλειας και ποιότητας του Μητρώου Συνεργαζόμενων Φορέων της Κοινωνίας των Πολιτών (ΜΚΟ) υπό την ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 10616/2020 (ΦΕΚ 3820/Β/9-9-2020) έχει συμβάλλει καταλυτικά στην όλη προσπάθεια, καθώς οι οργανώσεις που εγγράφονται, αναπτύσσουν σημαντικές συνεργασίες με την ΥΠΥΤ., στην πρώτη γραμμή, συνδράμοντας σε απαιτητικούς τομείς όπως η άτυπη εκπαίδευση (αλλά και εν γένει η παιδική προστασία) που είναι απαραίτητη και δρα επικουρικά – υποστηρικτικά στην τυπική φοίτηση των παιδιών στο δημόσιο σύστημα εκπαίδευσης για την πληρέστερη ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους.

Αναφορικά με την παρατήρηση για την κατασκευή περίφραξης στις Δομές σημειώνεται ότι η κατασκευή της περίφραξης πληροί όλους τους όρους και τις προδιαγραφές ασφαλείας, όπως προκύπτουν από τις ισχύουσες διατάξεις, και ο σχεδιασμός τους έχει γίνει κατά τρόπο τέτοιο που να διασφαλίζει τα κατοχυρωμένα για όλους, ανεξαρτήτως διακρίσεων, συνταγματικά δικαιώματα στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή. Με την εγκατάσταση του συστήματος εισόδου/εξόδου, βασισμένου σε πρόσβαση με προσωποποιημένες κάρτες, αποτρέπεται η είσοδος στις Ανοικτές Δομές Φιλοξενίας σε άτομα που δε δικαιούνται εισόδου σε αυτές, επιτυγχάνοντας την εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας των επωφελουμένων, καθώς και των εργαζομένων σε αυτές.

Αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό, ότι η εξασφάλιση πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, ιδίως στα παιδιά των πολιτών τρίτων χωρών που αιτούνται και λαμβάνουν το καθεστώς διεθνούς προστασίας, αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση και προτεραιότητα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, το οποίο συνεργάζεται με τη UNICEF για την υλοποίηση του προγράμματος “All Children in Education” («Όλα τα παιδιά στην εκπαίδευση» - ACE), που έχει ως στόχο την υποστήριξη της σχολικής ετοιμότητας, τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες και την επιτυχημένη μετάβαση και ένταξη στο σχολείο.

Το εν λόγω πρόγραμμα δεν αποκλείει τα προσφυγόπουλα από την επίσημη εκπαίδευση, ούτε στοχεύει στην υποκατάσταση της τυπικής εκπαίδευσης. Απεναντίας, στοχεύει, με δράσεις μη τυπικής εκπαίδευσης και ψυχολογική υποστήριξη, να διευκολύνει την ένταξη των παιδιών των προσφύγων στο σχολείο, η φοίτηση στο οποίο, όπως ορίζει η ελληνική νομοθεσία, είναι υποχρεωτική. Η UNICEF και οι φορείς που υλοποιούν το πρόγραμμα συνεργάζονται στενά με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων και τα προγράμματα που υλοποιούν εγκρίνονται από το Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Προσφύγων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Μέσω του Προγράμματος «ACE - Όλα τα παιδιά στην εκπαίδευση», τα παιδιά που φοιτούν στο σχολείο υποστηρίζονται στα σχολικά τους καθήκοντα, ενώ παράλληλα προσεγγίζονται τα παιδιά που δεν φοιτούν στο σχολείο (drop-outs), ούτως ώστε να υποστηρίζεται η επανένταξή τους σε αυτό.

Από το πρόγραμμα αυτό έχουν ωφεληθεί συνολικά 8.400 παιδιά, που διαμένουν σε Δομές Φιλοξενίας Προσφύγων σε όλη τη χώρα και σε μεγάλα αστικά κέντρα. Επίσης, μέσω του ACE και σε συνεργασία με πέντε (5) ελληνικά Πανεπιστήμια και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής έχουν επιμορφωθεί την τρέχουσα χρονιά 1.550 εκπαιδευτικοί της τυπικής εκπαίδευσης στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Παράλληλα, το πρόγραμμα ACE παρέχει διερμηνεία στα σχολεία, υποστηρίζοντας την επαφή των οικογενειών των προσφύγων με το σχολικό περιβάλλον. Σημειώνεται μάλιστα, ότι με πρωτοβουλία μου αναπτύχθηκε, από το Υπουργείο, η ηλεκτρονική εφαρμογή «ACE Monitoring», η οποία θα επιτρέπει την καταγραφή και παρακολούθηση της προόδου των παιδιών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, με βάση θεσμοθετημένα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κριτήρια αξιολόγησης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σε εκδήλωση που διοργανώθηκε, στις 17/6/2022, από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και την UNICEF, για τον εορτασμό της ολοκλήρωσης της σχολικής χρονιάς, η φετινή χρονικά αξιολογήθηκε, από όλους τους συμμετέχοντες στη δράση φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, εκπαιδευτικούς και καθηγητές του ΕΚΠΑ που έχουν την ευθύνη για τα προγράμματα ελληνομάθειας, ως «η καλύτερη μέχρι σήμερα σχολική χρονιά για την εκπαίδευση των παιδιών προσφύγων». Συγκεκριμένα, για πρώτη φορά σχεδιάστηκε και εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα που έχει μετρήσιμα και απτά αποτελέσματα, με βασικότερο την πραγματική μετάβαση των παιδιών από την άτυπη στην τυπική εκπαίδευση, γεγονός που αποδεικνύει ότι η πολιτική βούληση σε συνδυασμό με την καλή συνεργασία φέρνει ανέλπιστα αποτελέσματα. Έτσι, περισσότερα από ποτέ παιδιά προσφύγων και μεταναστών έχουν πλέον, πρόσβαση στη μάθηση σε όλη την επικράτεια, με το ποσοστό εγγραφής, διατήρησης και συμμετοχής παιδιών στα δημόσια σχολεία είναι υψηλότερο από ποτέ, καθώς φθάνει στο 90%. Μάλιστα, το πρόγραμμα αυτό, που για πρώτη φορά εφαρμόστηκε στην Ελλάδα, θα αποτελέσει πρότυπο για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, όπως προαναγγέλθηκε από την UNICEF.

Τέλος, επισημαίνεται ότι τόσο η διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών όσο και η διασφάλιση της πρόσβασης στην τυπική εκπαίδευση αποτελούν βασικούς στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη (Νοέμβριος 2021) του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Στο πλαίσιο των στόχων αυτών προβλέπονται δράσεις όπως: διασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτική, χωρίς διαχωρισμούς και αποκλεισμούς εκπαίδευση, προετοιμασία και υποστήριξη για την ένταξη στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα, ενίσχυση των σχολείων σε ανθρωπίνους πόρους και τεχνολογικά μέσα, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής και εφαρμογής μιας κοινής διαδικασίας εγγραφής, προπαρασκευαστικά μαθήματα για την ανάπτυξη γλωσσικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων στα ελληνικά.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΒΟΥΛΤΕΨΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής
4. Υπηρεσία Συντονισμού
5. Δ/νση Νομικής Υποστήριξης Ασύλου και Υποδοχής
6. Γραφείο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης